

Агоп Мелконян
Сонатина от Равел

Винаги съм искала да изсвирия тази сонатина, харесвам я от дете. Сега я слушам по цели дни. В наистина гениално изпълнение. Но не мое...

Преследва ме тази музика, госпожо. Настанила се е в цялата къща, няма къде да избягам от нея... И в градината пристъпва подире ми, и в старата работилница на татко не мога да се скрия. Хищна музика, агресивна. Оставя ме на мира само на улицата, но човек не може да живее на улицата, нали така?

Наведете се да ви кажа на ухото цялата истина, госпожо: тази музика иска да ме изгони от къщи. Исква да ме изгони от родната ми къща и да се настани сама в нея завинаги. Къде тогава ще ида аз? Аз съм самотна възрастна жена, мома съм, нито брат имам, нито сестра. Питам ви – къде тогава ще ида аз? На стари години ще бъда принудена да стана скитница, да спя по парковете. Не съм съгласна да ставам скитница заради някаква си музика. Права ли съм? Затова се обръщам към вас, госпожо. Казаха ми, че този отдел на общината се занимава с имотите. Ето, написала съм молба: общината да ми помогне да изгоня от дома си на улица „Минзухар“ номер осем сонатината в си бемол на Равел, която живее там, за да мога да се настани аз, защото съм законната собственичка на имота. Нося нотариалния акт и декларацията за наследници.

Да ви кажа, всичко започна от дървото. Обикновено дърво, липа. Татко го засади в деня, когато за пръв път отидох на урок по пиано. Засади го близо до прозореца на стаята ми, за сянка. Значи е било преди повече от шейсет години. Тези шейсет години, госпожо, аз прекарах пред пианото, загледана в липата. Свирех по цели дни, обичам да свиря, после четиридесет години давах частни уроци. Много деца се извървяха през моята стая, но бях щастлива. Безумно обичах музиката, тя беше всичко в моя живот. Не се влюбах, не се задохих, не си взех дете – чуждите деца запълваха тази празнина в живота ми. Музиката и само музиката. Искях да постигна съвършенството, за да изпълня една сонатина на Равел. Да, да, същата тази...

Какво да ви разказвам, дълъг и еднообразен живот. Толкова дълъг и толкова еднообразен, че отдавна ми е омръзнал. Нали знаете, на стария човек му остава само инерцията да живее. Погребах татко, после мама, останах съвсем сама. Тогава започна кошмарът. Една нощ...

Една нощ се пробудих от страхотни удари и прашене. Когато живееш съвсем сама, това може да спуга сърцето ти. Заслушах се – странно, не беше откъм вратата, а от пода. Стара къща, знаете, подът е дъсчен. Та нещо удряше по дъските като с юмрук! Една нощ, втора нощ, трета...

Чукаше само през нощта, денем не. Горедолу определих къде Нещото иска да влезе през пода и примъкнах отгоре тежката ракла на мама. Успокои се седмица, две, после пак започна на друго място. Изобщо не можех да предположа какво е, пък е смешно да идеш при някоя съседка и да ѝ кажеш, че нещо иска да влезе в къщата ти през пода...

Този ужас продължи през цялата зима. Напролет Нещото се показва на белия свят – през две-три счупени дъски, стара къща, знаете, се бяха показали израстъци. Тънки клончета, едни такива нежни, направо в стаята ми, съвсем до пианото. Повиках съседа и той ми рече, че са леторастите от корена на липата. Корените избили изпод земята. Представяте ли си, госпожо, липата беше влязла в стаята ми!

Не посмях да ги махна. Грехота е да чупиш тези крехки и изящни филизи с мънички пъпчици по върховете. Още повече от липата, която обичаш. Беше ми спомен от татко и от деня, когато за пръв път разперих пръсти над клавишите. Как тогава да ги прекърша? И заживях с тях. Бяха от двете ми страни, вляво и вдясно на стола, който е пред пианото. Когато сядах да свиря, те се поклащаха в такт с музиката и като че ли им беше приятно. Като че ли живееха с музиката. Нищо чудно, казвах си, все пак липата цели шейсет години слуша музика, все нещо ѝ е останало...

Нали знаете, госпожо, липата е музикално растение, от нея стават добри инструменти.

Така си живеехме – липата и аз. Заедно в моята стая. Бях вече на възраст и престанах да давам уроци, та не се налагаше да обяснявам защо съжителствам в една стая с дърво. С времето свикнах, престана да ми прави впечатление. Вярно, корените ставаха все по-груби, изпочупиха още две три дъски, да не ви описвам как изглеждаше стаята, но все не ми даваше сърце...

Вие вглеждали ли сте се някога в собствените си ръце, госпожо? Няма нищо по-сложно и по-красиво от човешката ръка. Цял живот съм преподавала пиано, виждала съм хиляди ръце. Всъщност това е истинската работа на учителя в началото – да научиш как детето да държи ръцете си над клавишите. Милиони пъти съм казвала: китката така, пръстите малко по-разперени, кутрето по-отдалечено... Разказвам ви всичко това, за да ми повярвате, че разбирам от ръце.

И ето защо. Клоните в моята стая станаха груби, възлести и изпочупиха дъските наоколо. Това понасях с търпението на кротка жена, която обича своя спомен от детството и не иска да наруши реда в този свят. Щом Бог е решил липата да влезе в моята стая, значи това го изисква

неговото разбиране за красота и хармония, права ли съм? Едва ли случайно Бог ще реши да е така.

Докато един ден открих... Не съм луда, госпожо, можете да ми вярвате... Докато един ден открих, че двата израстъка завършват с по пет плътни и много гъвкави разклонения, които много... Да продължавам ли разказа си? Да, заприличаха ми на пръсти. На човешки пръсти. Започнах да ги наблюдавам, променяха се всеки ден. Надебеляха, покриха се с плътна, леко напукана кора. Мястото, където се събираха, тоест дланта, стана плоска, съвсем леко вдлъбната и също се покри с напукана кора. Но най-много ме изуми китката – съвсем като моята и вашата; дори тук, където е тази кост, там също беше издуто. На мястото на ставите имаше леки подутини, меки, може би пълни с някакви сокове.

Наблюдавах ги всеки ден. В началото бяха като детски ръчички – нежни и крехки, после станаха юношески – груби и несъразмерни, а накрая съвсем мъжки. Кожата, извинете ме – исках да кажа кората, загрубя, стегна се, стана някак грапава, китката заякна, втвърди се, но без да губи своята подвижност...

Да, госпожо, това бяха ръцете на липата. От двете страни на стола пред пианото. Ако ви кажа цялата истина, сигурно ще ме изгоните от стаята си, пардон – от кабинета. Ще си кажете: откъде се домъкна тази откачена бабичка? А аз не виждах нищо странно в това моята липа да има ръце.

Добре, като съм започнала... Веднъж, докато свирех, усетих леко докосване по бузите. В началото като че ли не осъзнах съвсем, но щом извърнах поглед... Да, разбира се, това бяха ръцете. Погалиха ме много нежно, като полъх, дори се зачудих как е възможно тези груби ръце да гаят толкова нежно. Погалиха ме съвсем боязливо, сякаш самите те се страхуваха или срамуваха от своя жест. А аз, бога ми, не се изплаших; кой знае защо го приех като нещо нормално. Щом аз обичам липата, значи и тя трябва да ме обича, нали? Е, тогава не е ли нормално да ме погали? И тъй като не реагирах, ръцете станаха по-настойчиви – едната се отпусна на рамото ми, другата започна да гали косите ми...

Лудост, нали, госпожо? Е, може би малко съм откачила в самотата си, не е изключено. Вие сигурно имате съпруг, деца, аз си нямам никого, говоря си сама, може мъничко и да съм мръднала.

Така беше всеки ден. Защо да ви лъжа, на мен ми беше приятно. Сигурно и на ръцете им е било приятно, защото едва изчакваха да седна на стола и да засвира...

През зимата ръцете помръкнаха. Станаха бавни, започнаха да

треперят, съвсем като старчески. Но аз знаех, че напролет всичко ще се повтори. Че напролет отново ще бъдат меки и нежни, покрити с млада кожа и пълни със сокове... Така и стана.

Докато една нощ... една кошмарна нощ... току-що бях угасила осветлението и се мъчих да повикам съня, когато чух музиката. Да, същата сонатина на Равел! Някой я изпълняваше майсторски, не, направо гениално! Както аз бих искала да мога. Както аз цял живот съм мечтала да я свиря. Както единствено трябва да бъде изпълнена. Тази сонатина звучеше от моята стая, някой я изпълняваше на моето пиано...

Защо казвам „някой“? Вие се досещате кой може да бъде, нали? Не е толкова трудно човек да се досети, че бяха ръцете на липата. С тихи стъпки се промъкнах и отворих вратата. Гледката беше наистина потресаваща: две възлести коренища, покълнали направо от пода, свиреха най-изумителната музика, която някога съм слушала!

И тогава в мен нещо се преобърна, госпожо. Или може би пречупи. Моят живот изведнъж изгуби смисъл и сладост. Аз чух тази сатанинска музика в едно божествено изпълнение – какво повече да очаквам от този свят?

Тогава се сетих, че в килера има брадва!

Липата още цъфти, но вече не може да свиря.

Това е. Позакърпих пода, сега всичко е наред. Но остана музиката. Тя е в цялата къща – в кухнята, в банята, в моята спалня, навсякъде. Не мога да избягам от нея. Настанила се е най-безцеремонно с едничкото желание да ме тормози. Няколко пъти каня съседки на кафе и сладки, не им казвам защо, внимателно ги следя – те не я забелязват, имам предвид музиката. Те не я чуват. Ето, виждате ли, значи тя нарочно тормози само мен! Тя иска аз да се махна и да заживее сама в цялата къща. Да се разположи нашироко и непритеснявано – а аз? А аз да стана скитница, така ли?

Та казвате, че трябва да заверя молбата си в деловодството – да има входящ номер, да внесе някаква такса и после да чакам експертна комисия. Добре, госпожо, благодаря ви за търпението.

И един съвет от мен: бъдете много предпазлива, ако чуете чукане откъм пода.

КРАЙ

© Агоп Мелконян

Источник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/6>]